

PRVNÍ POKRAČOVATELÉ KOSMOVI

Mezi první pokračovatele Kosmovi řadíme Kanovníka vyšehradského a Mnicha sázavského. Jedná se o anonymní autory, kteří ve svém díle navazují na Kosmovu Kroniku českou. Do opisu této kroniky zařazují historii svých vlastních působišť (vyšehradské kapituly a sázavského kláštera). Po Kosmově smrti (1125) navazují popisem nových událostí.

Kanovník vyšehradský

Letopis Kanovníka vyšehradského zachycuje převážně dějiny vlády knížete Soběslava I. (1125-1140), kterému autor prostřednictvím svého díla vyjadřuje svou úctu a na jehož osobu se v textu velmi často zaměřuje. Kanovník vyšehradský byl pravděpodobně velmi dobře obeznámen s poměry u dvora, o čemž svědčí skutečnost, že dokázal více než věrohodným způsobem popsat tehdejší události spojené s politikou, či jinými oblastmi veřejného života. Nezřídka zde vystupuje jako přímý svědek děje. Do roku 1130 zapisuje události rok po roce. Následující události pak shrnuje zpětně s odstupem několika let až v roce 1141.

V textu letopisu se mimo jiné objevuje i popis mnoha astronomických jevů, jejichž pozorováním se Kanovník vyšehradský se zájmem zabýval. Celou kroniku uzavírá rokem 1142, zevrubným popisem panovníkovi smrti, ke kterému připojil i jeho oslavný nekrolog.

Letopis se dochoval se v pěti rukopisech. Nejstarším z nich je rukopis dražický, jenž byl sepsán před rokem 1343 pro biskupa Jana IV. z Dražic.

Mnich sázavský

Kronika Mnicha sázavského je první klášterní kronikou na našem území. Vznikala v období mezi léty 1173-1178. Autor v ní popisuje církevní události, týkající se převážně sázavského kláštera, nicméně nevynechává ani světské záležitosti. Na Kosmovu kroniku navazuje až do roku 1162. Události popisované v kronice tudíž z velké části spadají do období vlády českého krále Vladislava II.

Kronika Mnicha sázavského se dochovala ve dvou rukopisech. Prvním z nich je rukopis drážďanský (přelom 12. a 13. stol.). Tento byl silně poškozen za 2. světové války. Druhý rukopis, tzv. vídeňský je opisem rukopisu drážďanského.

K dalšímu čtení:

BLÁHOVÁ, Marie: *Staročeská kronika tak řečeného Dalimila (3) v kontextu středověké historiografie latinského kulturního okruhu a její pramenná hodnota*. Praha 1995.

NECHUTOVÁ, Jana: *Latinská literatura českého středověku do roku 1400*. Praha 2000.

HRDINA, Karel – FIALA, Zdeněk: *První pokračovatelé Kosmovi*. Melantrich Praha 1950.

KUTNAR, František – MAREK, Jaroslav: *Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví. Od počátků národní kultury až do sklonku 20. století*. Praha 1997.

V kritických edicích:

Kanovník vyšehradský. FRB II. Ed. Josef Emler. Praha 1874, s. 201-237.

(Dostupné na: <http://147.231.53.91/src/index.php?s=v&cat=11&bookid=169&page=219>).

Mnich sázavský. FRB II. Ed. Josef Emler. Praha 1874, s. 238-269.

(Dostupné na: <http://147.231.53.91/src/index.php?s=v&cat=11&bookid=169&page=288>).